

Landskap: *Blekinge* Upptecknat av: *Elin Jansson*
 Härad: *Bräkne län* Adress: *Jernvik, Kullåkra*
 Socken: *Ojebult* Berättat av: *Tyrid Petersson*
 Uppteckningsår: *1934* Född år *1881* i *Bräkne-Hoby*

Uppteckningen rör *Tornalen* sid. 1-3.
Syner " 3-6.
Maran " 7.
Se sin Lillkommande " 8.
Mis-bollus - Skarvan " 9.
'Slaget' " 10-11.
Jullbrödet " 12.
Nyårsnatten " 13-14.
Sköndagsdags " 15.
Seder o. bruk i samband m. Kristum-
skötsel sid. 15-26.

26 sidor.

Skriv endast på denna sida!

Sonden.

Gudmor hade ord för att ha sonde.
Rätt gick den väl. Men sen gifte forskaren sig
och då började det gå mot för den. Gudmor trodde, att
sonden flyttat från den.

Hon bodde på tomten. Hon sålde ut gröt
eller något annat med mjölk till tomten. Hon sålde
det på många ställen på loftet och logen. De gula-
maten skulle stå på bordet hela julhelgen.

Syner.

En kväll i juni tillt efter solnedgång-
en skulle jag köra hästen på bete. I maj hade han
slagit ihjäl far. Han hade dragit till, så att far
slog kull och slog huvudet i en sten. När jag nu
kom till en backe, så kom där en stor sten och rull-
ade upp sig bakom efter hästen. Den kunde väl väga
10 kg och den rullade fort. Hästen sprang, och jag
blev rädd och sprang hem. Jag var väl en 15 år då!

En gång var mor och jag i tråden sent en
kväll. Jag skulle gå in i ett gräs och hämta bom.
Då såg jag ett stort vitt lakan på marken, fullt av
gula och vita rätt stora pärlor. Mor hade sett det på
ett annat sätt, men hon ville inte säga till. Jag
sprang dit värsta jag orkade.

När vi bodde i Stengölsmåla, vaknade jag torsdagen före långfredagen, och när jag kikkade upp mot himlen, fink jag se en bild. Den var liksom nationalklädd, och de hade spadur i händerna, och så var den liksom klädd, och de hade backor och backade ned. Mitt fram var Träbrens bild, sådan som den är utantill bildligt historien. Framför honom låg en fransman på knä, ovanligt lång och i krigskläder. Han reste sig på knäna och händerna, och sen försvann bilden. Den liksom ryggade bakåt in i himlen. Jag lå mig igen.

1920 såg jag en hägring i april. 7
nu var det liksom en oval och i den var tre vita
hästar. Mellan dem stod kungen, kronprinsen och
prins Carl. Bakom syntes alla de kungliga frun-
linnen, och alla var vitklädda. Men kronprinsessan
var mörklädd och såg och tufade ut. Honodet, och
hon hade alla sina barn omkring sig. Sen dog hon
i maj. Jag vågade inte titta, kille det försvann, utan
jag gick iväg.

7
132.
Öljehult

Uppf. Elm Jansson - 1934
Ber. Torpid Pettersson 4504

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Maran.

När jag var en 16-17 år, hade jag ont av
pjulkern. Det kom från fötterna och kröp upp på
 bröstet. Kände man då på sig, så kände man något
mycket, och om man våg upp, kunde man få se ett
par stora ljusa ögon som så en fullväxt katt. Jag
vände mig på sidan, men det vände upp mig igen.
Jag bad mör, att hon skulle väcka mig, om hon
hörde, att jag jämrade mig i sömnen.

4504

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Se sin tillkommande.

De provade i ägg och kaffesump och kost för
att få se, vilken de skulle bli gifta med för.

Blekninge
Bräbne b: d

4504

Uppm. Peter Jansson
Vallstaden

Öljebunt o: m

1934

Bes. Ljung Petersen

f. 1881 i Bräbne - Stoby

Nio-bollna-skåran.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Gudmor kunde boka skåran för
nio-bollna-skåran. Då tog hon en väsked som hade
nio bollar, och så lät hon vatten i de första tre
bollar, och sen tog hon det i en träsked och gav barnet.
Och så tog hon i nästa tre bollar och så i nästa och
gjorde likadant med det vatten, så skulle barnet
bli bra.

4504

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

"Slaget."

Om barnet hade 'slaget', så skulle modern
srika håb i ringfingret på sig, och så skulle hon
lägga vigselringen på barnets mun och låta blodet
drippa igenom den.

En gång, när mor var med barn, slog jag
kull och vrickade foten. När pojken föddes, så fick
han 'slaget'. Han gjorde precis som jag gjort, när jag
vrickade mig. "Det är från dig, han har det", sa mor, "du
får stricka tial på fingret". Och mor la vigselringen
över pojkens munn och jag fick låta blodet droppa
genom den. Sen gjorde mor likadant, och pojken blev
bra.

Julbrödet.

De bakade många laka bröd till jul, för
mellan jul och värfmattan ville de inte baka. Det var
inte bra, för då blev brödet odyggt. Det var i min
barndom de gjorde så.

Nyårsnatten.

Nyårsnatten skulle man gå ut och gå tre gånger runt huset, och det skulle man göra tre gånger, så att det blir nio gånger med allt. Och så skulle man titta in genom fönstren. Om någon som satt där inne såg mörkare ut än de andra, så skulle han dö under året.

På nyårsnatten skulle ungdomarna gå ut
och se, vilken de skulle bli gifta med. När början
skulle de vara en stor skara pojkar och flickor, men
sen skulle de gå var för sig. När då en av flickorna
mötte en pojke, så skulle hon ta upp en tvärring i
händen och bjuda honom och tacka för sig. När han
tog emot tvärringen, så skulle hon bli gift med honom,
barnas ind.

För slut skulle alla samlas igen.

Sköndags

Skinner skulle vi ha en kong med oss och
gå och fiska opp alla at vi kunde hitta när de
kom in på den. Några neder gömda vi alltid till
jag. Den skulle jag ha.

Seder och bänk i samband med kreaturskötsel.

När kororna inte kunde kalva, så tog de
in alskent, för de trodde, att de var förhollade. Sen
skulle det gå bra.

Turnan korna släpptes ut första gång-
en efter kalningen, skulle man ha en eldbrand från
spisen och en kniv och lägga på lagärdstrikelsen och
den lita korna sliga öns del.

4504

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

Vid första mjölkningen, efter det att en
ko kalvat, skulle man ha stäl i mjölkspannen,
och när man har in mjölken, skulle man ha den
överhöljd. Se de var kysligt rädda för kalle för.

Om honna inte kunde lugga dris (idissla), skulle man ta vatten i en skopa och kasta opp på la'gardstaket och sen fanga opp dropparna i skopan igen. Det skulle man göra tre gånger. Sen gav man honna de vattendropparna, och det hjälpte.

På somliga ställen tog de från frisen
det de idisslade och stoppade i munnen på kor-
na, när de inte kunde idisla.

Min gudmor, hette Helga och var gift med
Per Svensson. De bodde i Helsing. - Gudmor, talte om,
att en dag på året skulle de ta kärnan och sälja
den på godsetskåp och säga: "Så långt som detta
rop hörs, så mycket samke önskar jag mig för
dett året!" Då skulle de få mycket smör. Gudmor
brukade själv göra så.

Den det inte gick bra och kärna för
gudarna, så gick hon ut och slog det hon hade i
kärnan på gödselhögen, så skulle det gå bra nästa
gång igen.

4504

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23

Både under häman och mellan locket och
kärnkanten brukade gudarna ha stäb. Hon brukade
ha en kniv och lägga under.

Skriv endast på denna sida!

När mor skulle sälja mjölke, så tog
hon en dräppar vatten och en nyss salt och la i, och
så lemnade hon övers mjölken. Hon var rädd för, att
de som köpte mjölken skulle gå övers åsar och dilken
med den, för det rann, och så följde mjölken med,
så att det blev sämre med mjölk i lågädden.

När man njötast skulle man genast
springa och träffa sig, för annars fick lema sig
på spenarna. En fick inte röra vid någonting, för-
än man träffat sig. Grylorna kunde få koka över, det
kunde inte hjälpas. - Jag tror ju inte alls på sånt.

Blekings
 Bräcke till
 Öljehult
 jys. 1934

4504

jys. av Sören Jönsson
 Ber. av Ingvald Petersen
 född 1887 i Bräcke Hög

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

26

Över läraren längde de alltid en gum-
 mal almanacka förs.